

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas

2012/0337(COD)

14.2.2013

NUOMONĖS PROJEKTAS

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto

pateiktas Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetui

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“

(COM(2012) 0710 – C7-0392/2012 – 2012/0337(COD))

Nuomonės referentė: Daciana Octavia Sârbu

PA_Legam

TRUMPAS PAGRINDIMAS

„Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“

Šiuo pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto Europos Komisija ketina 2013 – 2020 m. laikotarpiui sudaryti 7-tąją aplinkosaugos veiksmų programą (AVP), pirmoji programa priimta 1973 m. Kadangi 6-oji AVP baigė galioti 2012 m. liepos mėn. Europos Parlamentas savo 2012 m. balandžio 20 d. rezoliucijoje¹ paragino Komisiją kaip galima greičiau pristatyti tolesnę programą siekiant sudaryti palankias sąlygas perėjimui prie tvarios ateities, užtikrinti tęstinumą ir išvengti bet kokių spragų. Savo rezoliucijoje Parlamentas kviečia Komisiją būsimuose pasiūlymuose remtis šiais prioritetais: aplinkosaugos teisės aktų įgyvendinimu ir stiprinimu, aplinkosaugos tikslų integravimu visuose politikos sektoriuose ir tarptautiniu aplinkosaugos mastu.

2012 m. lapkričio mėn. Komisija pateikė sprendimo dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos, vadinamos „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“ projektą. Kaip ir ankstesnėmis programomis, septintąją AVP siūloma sudaryti visa apimančią sistemą, skirtą įvairioms aplinkosaugos priemonėms, gairėms ir neseniai Komisijos paskelbtiems teisės aktams. Ja siekiama užtikrinti, kad visi dabartiniai su aplinkosauga susiję skirtingų politikos sričių 2020 m. tikslai būtų įtraukti ir peržiūrėti kartu. Be to, svarstomu AVP pasiūlymu pristatoma ilgalaikė perspektyva, kuria parodoma 2050 m. vizija. Nauja AVP siekiama užtikrinti, kad aplinkos politika labiau skatintų pereiti prie efektyvaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, kurioje saugomas ir puoselėjamas gamtinis kapitalas ir rūpinamasi piliečių sveikata bei gerove.

Europos Komisija projekto priede pabrėžia devynis prioritetinius tikslus, kuriuos turi pasiekti ES ir jos valstybės narės:

1. saugoti, tausoti ir didinti Sąjungos gamtinį kapitalą;
2. pasiekti, kad Sąjungos ekonomika taptų ekologiška ir konkurencinga efektyvaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika;
3. apsaugoti Sąjungos piliečius nuo neigiamo su aplinka susijusio poveikio ir rizikos sveikatai bei gerovei;
4. maksimaliai padidinti Sąjungos aplinkos teisės aktų naudingumą;
5. tobulinti aplinkos politikos faktinių duomenų bazę;
6. užtikrinti investicijas į aplinkos ir klimato politiką ir teisingas kainas;
7. didinti aplinkos aspektų integraciją ir politikos nuoseklumą;
8. didinti Sąjungos miestų tvarumą;
9. didinti Sąjungos veiksmų efektyvumą sprendžiant regionines ir pasaulines aplinkos problemas.

Žemės ūkio sektoriui kylančios aplinkos problemos

---

¹ P7_TA-PROV(2012) 0147: 2012 m. balandžio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl šeštosios aplinkosaugos veiksmų programos peržiūros ir septintosios aplinkosaugos veiksmų programos „Geresnė aplinkosauga geresniam gyvenimui“ prioritetų nustatymo (2011/2194(INI)).

Žemės ūkio sektorius patiria didelį spaudimą didėjant maisto produktų paklausai pasaulyje, esant ribotiems ištekliams, poreikiui taikyti aplinkos apsaugos priemonės ir kylant klimato kaitos sukeltiems maisto gamybos sunkumams.

Žemės ūkis yra itin svarbus ŠESD kiekiui, kaip ir miškai jis taip pat turi didelį potencialą klimato kaitos švelninimo srityje, kadangi absorbuoja ir kaupia anglies dioksidą. Švelninant klimato kaitą ir prie jos prisitaikant labai svarbus vaidmuo tenka moksliniams tyrimams ir inovacijoms pvz., sumažinant žemės ūkyje išmetamų dujų kiekį ir pagerinant pasėlių atsparumą klimato kaitos poveikiui.

Tausus išteklių naudojimas maisto produktų gamyboje yra labai svarbus siekiant išspręsti esamus ir būsimus sunkumus atsižvelgiant į ribotus gamtos išteklius. Maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis iki 2050 m. pasaulyje žmonių padaugės trečdaliu. Kartu su pakitusiais vartojimo modeliais iki 70 proc. padidės ir maisto paklausa. Todėl yra labai svarbu, kad Europos žemės ūkis pasiektų kaip galima didesnę tvarumo ir išteklių panaudojimo veiksmingumo lygį.

Taip pat yra svarbu priminti, kad nuo 1974 m. maisto atliekų lygis padidėjo 50 proc. ir reikia imtis skubių veiksmų siekiant išspręsti maisto grandinėje vyraujančią maisto švaistymo problemą.

Pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl BŽŪP reformos siekiama susieti tiesiogines išmokas su visuomenės gėrybių kūrimu ir agrarinės aplinkosaugos priemonėms skirti EŽŪFKP finansavimą. Tuo siekiama skatinti aplinką tausojančią veiklą, tokią kaip pasėlių įvairinimas, daugiamečių ganyklų apsauga ir ekologiškai vertingų dirbamos žemės ir miško plotų kūrimas ir priežiūra.

Sąjunga turi visapusiškai reaguoti į klimato kaitos keliamas problemas, kad būtų išsaugotas Europos žemės ūkio atsparumas ir konkurencingumas, kad žemės ūkis ir toliau galėtų tiekti aukštos kokybės maistą ir teikti aplinkos apsaugos paslaugas, ir kad būtų užtikrintas ES kaimo vietovių darnus vystymasis.

PAKEITIMAI

Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitetas ragina atsakingą Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetą į savo pranešimą įtraukti šiuos pakeitimus:

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 18 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

18. Nors iki šiol įdėta daug pastangų, tikėtina, kad VPD nustatytą reikalavimą – iki 2015 m. pasiekti „gerą ekologinę būklę“ – atitiks tik maždaug 53 % ES paviršinio

PE504.216v01-00

Pakeitimas

18. Nors iki šiol įdėta daug pastangų, tikėtina, kad VPD nustatytą reikalavimą – iki 2015 m. pasiekti „gerą ekologinę būklę“ – atitiks tik maždaug 53 % ES paviršinio

4/10

PA\925549LT.doc

vandens telkinių. Be to, kyla rizika, kad Jūrų strategijos pagrindų direktyvos tikslas – iki 2020 m. pasiekti „gerą aplinkos būklę“ – taip pat gali būti nepasiektas, inter alia, dėl nuolatinio peržvejojimo ir Europos jūrų taršos šiukšlėmis. Nors ES oro ir pramoninių išmetamųjų teršalų politika padėjo sumažinti daugumos formų taršą, ekosistemoms ir toliau kenkia perviršinės azoto iškritos ir ozono tarša, susijusi su išmetamaisiais teršalais transporto, **intensyvios** žemdirbystės ir elektros energijos gamybos srityse.

vandens telkinių. Be to, kyla rizika, kad Jūrų strategijos pagrindų direktyvos tikslas – iki 2020 m. pasiekti „gerą aplinkos būklę“ – taip pat gali būti nepasiektas, inter alia, dėl nuolatinio peržvejojimo ir Europos jūrų taršos šiukšlėmis. Nors ES oro ir pramoninių išmetamųjų teršalų politika padėjo sumažinti daugumos formų taršą, ekosistemoms ir toliau kenkia perviršinės azoto iškritos ir ozono tarša, susijusi su išmetamaisiais teršalais transporto, **netvarios** žemdirbystės **veiklos** ir elektros energijos gamybos srityse.

Or. en

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 19 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

19. Taigi siekiant saugoti, tausoti ir puoselėti ES gamtinį kapitalą taip pat reikia naikinti problemų priežastis, pavyzdžiui, geriau integruoti gamtinio kapitalo tikslus į kitas politikos sritis ir užtikrinti politikos sričių darną bei papildomą naudą. Aplinkos tausojimo elementai, išdėstyti Komisijos reformų pasiūlymuose, visų pirma ES žemės ūkio, žuvininkystės ir sanglaudos politikos reformų pasiūlymuose, kurių parama numatyta aplinkai palankesnio ES biudžeto pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą (DFP) pasiūlymuose, yra skirti padėti siekti šių tikslų. Pavyzdžiui, vandens ekosistemoms kaimo vietovėse turėtų būti naudingas ūkiams skirtų išmokų susiejimas su atitinkamų VPD reikalavimų laikymusi, kaip nustatyta Komisijos pasiūlymuose dėl BŽŪP reformos. Siekiant aplinkai palankesnės BŽŪP taip pat bus skatinama aplinką tausojanti žemės ūkio veikla, tokia kaip pasėlių įvairinimas, daugiamečių

Pakeitimas

19. Taigi siekiant saugoti, tausoti ir puoselėti ES gamtinį kapitalą taip pat reikia naikinti problemų priežastis, pavyzdžiui, geriau integruoti gamtinio kapitalo tikslus į kitas politikos sritis ir užtikrinti politikos sričių darną bei papildomą naudą. Aplinkos tausojimo elementai, išdėstyti Komisijos reformų pasiūlymuose, visų pirma ES žemės ūkio, žuvininkystės ir sanglaudos politikos reformų pasiūlymuose, kurių parama numatyta aplinkai palankesnio ES biudžeto pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą (DFP) pasiūlymuose, yra skirti padėti siekti šių tikslų. Pavyzdžiui, vandens ekosistemoms kaimo vietovėse turėtų būti naudingas ūkiams skirtų išmokų susiejimas su atitinkamų VPD reikalavimų laikymusi, kaip nustatyta Komisijos pasiūlymuose dėl BŽŪP reformos. Siekiant aplinkai palankesnės BŽŪP taip pat bus skatinama aplinką tausojanti žemės ūkio veikla, tokia kaip pasėlių įvairinimas, daugiamečių

ganyklų apsauga ir ekologiškai vertingų dirbamos žemės ir miško plotų nustatymas ir priežiūra.

ganyklų apsauga ir ekologiškai vertingų dirbamos žemės ir miško plotų nustatymas ir priežiūra. *Ekologinė žemdirbystė ir integruotojo kenkėjų valdymo praktika yra ekologiniu požiūriu veiksmingos sistemos, kurioms yra reikalinga tolesnė plėtra, taip pat reikalinga pagalba siekiant pereiti prie tvaresnių žemės ūkio sistemų.*

Or. en

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 22 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

22a. Žemės ūkis ir miškininkystė kartu sudaro 78 proc. Sąjungos dirvos dangos. Todėl žemės ūkiui ir miškininkystei ir toliau tenka svarbiausias vaidmuo saugant gamtinius išteklius ir kultūrinius kraštovaizdžius, tai išankstinė sąlyga kitai žmonių vykdomai veiklai kaimo teritorijose. Miško įveisimui tenka labai svarbus vaidmuo sutvirtinant dirvožemį ir prisitaikant prie klimato kaitos ir ją sušvelninant, tuo tarpu kai vykdoma žemės ūkio veikla galima prisidėti prie geresnės dirvožemio apsaugos. Tuo pat metu reikėtų pabrėžti integruotą ir naujovišką žemės ūkio veiklą pvz., tiksliai technologijas ir ekologinius aspektus, ir ypatingas dėmesys turi būti skiriamas didėjančiam dirvožemio, kuriame nenaudojamos cheminės trąšos, derlingumui ir tvaraus derliaus didinimui.

Or. en

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl sprendimo

Priedo 26 dalies pirmos pastraipos g a punktas (naujas)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

ga) būtų išlaikomas geras žiedų apdulkinimo lygmuo ir kad būtų imtasi priemonių, kuriomis siekiama apriboti pesticidų, sukeliančių žalingą poveikį bičių populiacijoms, naudojimą.

Or. en

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl sprendimo

Priedo 28 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

28. Siekiant padidinti konkurencingumą augant išteklių kainoms, esant jų stygiui ir tiekimo apribojimams, visuose ekonomikos sektoriuose **būtin**os inovacijos, kurių tikslas – efektyviau naudoti išteklius. Pagrindinė inovacijų (įskaitant ekologines inovacijas) varomoji jėga – verslo sektorius. Tačiau pačios rinkos reikiamų rezultatų nepasieks. Sąjungos ir valstybių narių valdžios institucijos turi imtis veiksmų, kad sudarytų tinkamas bendrąsias sąlygas imtis ekologinių inovacijų ir taip paskatintų kurti tvarius verslo ar technologinius aplinkos problemų sprendimus.

28. Siekiant padidinti konkurencingumą augant išteklių kainoms, esant jų stygiui ir tiekimo apribojimams, visuose ekonomikos sektoriuose **būtin**i moksliniai tyrimai ir inovacijos, kurių tikslas – efektyviau naudoti išteklius. **Reikia diegti naujoves žemės ūkio mašinų energijos suvartojimo srityje siekiant padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir sumažinti išmetamo CO₂ kiekį, taip pat reikia skatinti ūkių modernizavimą siekiant taikyti novatoriškus metodus ir technologijas.** Pagrindinė inovacijų (įskaitant ekologines inovacijas) varomoji jėga – verslo sektorius. Tačiau pačios rinkos reikiamų rezultatų nepasieks. Sąjungos ir valstybių narių valdžios institucijos turi imtis veiksmų, kad sudarytų tinkamas bendrąsias sąlygas imtis ekologinių inovacijų ir taip paskatintų kurti tvarius verslo ar technologinius aplinkos problemų sprendimus.

Or. en

Pakeitimas 6

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 32 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

32. Kai pramonė įsisavins geriausius prieinamus gamybos būdus pagal Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą, bus sukurti geresni išteklių naudojimo modeliai ir sumažintas daugiau nei 50 000 pagrindinių ES įrenginių išmetamųjų teršalų kiekis, todėl bus daug prisidedama prie pastangų skatinti inovacinių technologijų raidą, kurti ekologiškesnę ekonomiką ir ilgainiui mažinti pramonės išlaidas.

Pakeitimas

32. Kai pramonė įsisavins geriausius prieinamus gamybos būdus pagal Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą, bus sukurti geresni išteklių naudojimo modeliai ir sumažintas daugiau nei 50 000 pagrindinių ES įrenginių išmetamųjų teršalų kiekis, todėl bus daug prisidedama prie pastangų skatinti inovacinių technologijų raidą, kurti ekologiškesnę ekonomiką ir ilgainiui mažinti pramonės išlaidas. ***Tuo pat metu sukūrus trumpas tiekimo grandines ir žemės ūkio produktų vietos rinkas gali būti smarkiai sumažintas maisto produktų vežimo sąlygojamas išmetamo CO₂ kiekis.***

Or. en

Pakeitimas 7

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 35 dalis

Komisijos siūlomas tekstas

35. Siekiant nustatyti veiksmų, kuriais būtų ne tik įgyvendinami išmetamųjų ŠESD kiekio ir energijos tikslai, bet ir tobulinami kiti išteklių naudojimo efektyvumo aspektai, pagrinda, bus nustatyti bendro vartojimo poveikio aplinkai mažinimo tikslai, visų pirma maisto, būsto ir judumo sektoriuose. Bendras šių sektorių poveikis sudaro beveik 80 % viso vartojimo poveikio aplinkai. Rio+20 išvadose pripažintas poreikis gerokai sumažinti po derliaus nuėmimo patiriamus ir kitus

Pakeitimas

35. Siekiant nustatyti veiksmų, kuriais būtų ne tik įgyvendinami išmetamųjų ŠESD kiekio ir energijos tikslai, bet ir tobulinami kiti išteklių naudojimo efektyvumo aspektai, pagrinda, bus nustatyti bendro vartojimo poveikio aplinkai mažinimo tikslai, visų pirma maisto, būsto ir judumo sektoriuose. Bendras šių sektorių poveikis sudaro beveik 80 % viso vartojimo poveikio aplinkai. Rio+20 išvadose pripažintas poreikis gerokai sumažinti po derliaus nuėmimo patiriamus ir kitus

maisto nuostolius bei maisto atliekas visoje maisto tiekimo grandinėje.

maisto nuostolius bei maisto atliekas visoje maisto tiekimo grandinėje. ***Tai galima pasiekti skatinant tiesioginius gamintojų ir vartotojų santykius, trumpinant maisto tiekimo grandinę ir patobulinant logistiką, transportą, išteklių valdymą ir pakavimą.***

Or. en

Pakeitimas 8

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 41 dalies antros pastraipos c punktas

Komisijos siūlomas tekstas

c) suteikti impulsą viešiesiems ir privatiesiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms, būtiniems norint diegti inovacines technologijas, sistemas ir verslo modelius, kuriuos naudojant būtų sparčiau pereinama prie efektyvaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir sumažėtų tokio perėjimo išlaidos;

Pakeitimas

c) suteikti impulsą viešiesiems ir privatiesiems moksliniams tyrimams ir inovacijoms, būtiniems norint diegti inovacines technologijas, sistemas ir verslo modelius, kuriuos naudojant būtų sparčiau pereinama prie efektyvaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir sumažėtų tokio perėjimo išlaidos ***ir kurie iki 2013 m. padėtų sumažinti maisto atliekas maisto grandinėje iki 50 proc.;***

Or. en

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 82 dalies antros pastraipos a punktas

Komisijos siūlomas tekstas

a) ***palaiptiesiems panaikinti aplinkai kenksmingas*** subsidijas, daugiau naudoti rinkos priemones, įskaitant apmokestinimą, kainų ir mokesčių nustatymą, ir plėsti ekologiškų prekių ir paslaugų rinkas, tinkamai atsižvelgiant į bet kokį neigiamą socialinį poveikį;

Pakeitimas

a) ***geriau susieti žemės ūkio*** subsidijas ***ir viešųjų gėrybių tiekimą,*** daugiau naudoti rinkos priemones, įskaitant apmokestinimą, kainų ir mokesčių nustatymą, ir plėsti ekologiškų prekių ir paslaugų rinkas, tinkamai atsižvelgiant į bet kokį neigiamą socialinį poveikį;

Pakeitimas 10

Pasiūlymas dėl sprendimo Priedo 98 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas

Pakeitimas

98a. Sąjungos maisto saugos politika turi būti pagrįsta tvariu žemės ūkiu ir sąžininga prekyba. Tiekiant tinkamą kiekį maisto vis didėjančiam pasaulio gyventojų su besikeičiančiais vartojimo įpročiais skaičiui daromas spaudimas ištekliams (žemei, vandeniui, energijai), ypač kai kalbama apie klimato kaitos poveikį. Ateityje turi būti apribota priklausomybė nuo baltymų iš trečiųjų šalių importo, kuris susijęs su aukštu anglies dioksido kiekiu, miškų naikinimu ir kita aplinkai žalinga darančia veikla.